

Ο Άγιος Πάππος πρώτος Επίσκοπος Κυθραίας (Γεώργιος Κάκκουρας, Δρ. Θεολογίας)

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Κατά κανόνα όλοι οι γνωστοί Επίσκοποι της Εκκλησίας της Κύπρου τών πρώτων έξι αιώνων συγκαταλέγονται και στο αγιολόγιό της. Μια τέτοια αγία μορφή υπήρξε και ο Α΄ επίσκοπος των Χυτρών, δηλ. της σημερινής τουρκοκρατούμενης Κυθραίας, ο αγ. Πάππος.

Το ότι στους πολλούς είναι άγνωστος οφείλεται μάλλον στην έλλειψη πολλών στοιχείων για τη ζωή του. Και, όμως, από τις λίγες πληροφορίες που έχουμε φαίνεται ότι ήταν γνωστός για την αγιότητα του βίου του τουλάχιστον μέχρι και τον 15ο αιώνα.

Τις περισσότερες και αρχαιότερες πληροφορίες αντλούμε από το έργο: «Βίος του αγίου Επιφανίου, Επισκόπου Πόλεως Κωνσταντίας της Κύπρου» (P.G., Migne – Ελληνική Πατρολογία τ. 41, 24-114), το οποίο γράφτηκε από τους μαθητές του αγ. Επιφανίου, Ιωάννη και Πολύβιο επίσκοπο πόλεως Ρινοκουρούρων.

Φωτο: Ι.Ναός Παναγίας Θεοτόκου Τραχωνίου Κυθραίας Πηγή: Εκκλησία της Κύπρου

Αναφερόμενοι, λοιπόν, οι δύο μαθητές στην εκλογή του δασκάλου τους ως Επισκόπου Κωνσταντίας της Κύπρου γράφουν και τα εξής: «Ήσαν ουν άπαντες οι επίσκοποι της νήσου συναχθέντες επί το χειροτονήσαι τον δυνάμενον ποιμαίνειν την ποίμνην του Χριστού. Ήσαν ουν ημέρας επί το αυτό έχοντες και δεόμενοι του Χριστού, όπως αποκαλύψει αυτοίς τον δυνάμενον χρησιμεύσαι επί της ιερωσύνης. Ήν δε τις των επισκόπων όσιος ανήρ από σημείων κέ' της Σαλαμινέων πόλεως χειροτονηθείς εν πόλει οικτρά, Κυθρία καλούμενη. Τούτο έλεγον έχειν εν τη επισκοπή πεντηκονταοκτώ ενιαυτούς. Ούτος κατηξιώθη και μαρτυρίου και πολλά παθών διά τον Χριστόν, απελύθη επί τη ομολογία του Υιού του Θεού. Τούτον έλεγον κεκρατήσθαι μετά Γελασίου του επισκόπου της Σαλαμινέων πόλεως επί το μαρτυρήσαι. Ήν δε το εν γεννητοίς αυτού όνομα το υπό των γονέων τεθειμένον Πάππος, ος ήν και αυτός μετά των επισκόπων. Τούτον είχαν άπαντες οι επίσκοποι ως πατέρα, διά τε την εν Χριστώ ομολογίαν, και διά τα έτη της επισκοπής. Ήν δε και πρόγνωσιν Θεού έχων. Τούτω απεκαλύφθη περί Επιφανίου, όπως χειροτονηθή επί της Σαλαμινέων Εκκλησίας επίσκοπος».

Από τα αναφερθέντα λοιπόν βλέπουμε πως ο Πάππος υπήρξε «όσιος ανήρ». Το - 367 - έτος εκλογής του αγ. Επιφανίου ως επισκόπου Σαλαμίνας — είχε ήδη αρχιερατεύσει στην επισκοπή Κυθρέας για 58 χρόνια (310-368 μ.Χ.). Ήταν Ομολογητής της Ορθόδοξης Πίστης, δηλ. επέζησε μαρτυρίου, το οποίο υπέστη εξαιτίας της πίστης του και της διδασκαλίας του για τον Τριαδικό Θεό. (Μάλιστα

μαρτύρησε μαζί με τον αγ. Γελάσιο τον επίσκοπο Σαλαμίνας, ο οποίος, ως γνωστό, παρέστη στην Α΄ Οικουμενική Σύνοδο το 325 στη Νίκαια). Ακριβώς, λοιπόν, εξαιτίας της ομολογίας του αυτής και του μαρτυρίου του, αλλά και της πολύχρονης του αρχιερωσύνης τον είχαν και τον σέβονταν όλοι οι άλλοι επίσκοποι ως πνευματικό τους πατέρα. Ακόμη, είχε ο όσιος Πάππος και το χάρισμα της θείας πρόγνωσης. Γι' αυτό ακριβώς του αποκαλύφθηκε από το Θεό όπως χειροτονήσει τον Επιφάνιο επίσκοπο Σαλαμίνας.

Πραγματικά είναι ενδιαφέροντα τα όσα γράφονται στη συνέχεια του «Βίου» για την εκλογή του Επιφανίου στην οποία διαδραματίζει πρωταρχικό ρόλο ο αγ. Πάππος. Ο Όσιος κατεβαίνει στη Σαλαμίνα βοηθούμενος από δύο διακόνους συνοδευόμενος από άλλους τρεις επισκόπους. Ανευρίσκουν τον Επιφάνιο στην αγορά, ο οποίος ετοιμαζόταν να αναχωρήσει από την Κύπρο. Τον καλούν να τους ακολουθήσει σε εκκλησία και εκεί «διά της βίας» τον χειροτονούν επίσκοπο Σαλαμίνας και μάλιστα «αθρόον». Ο Επιφάνιος κλαίγοντας διαμαρτύρεται κατά του Πάππου. Ο Πάππος παίρνει το λόγο και εξηγεί στον Επιφάνιο τη θεία πρόγνωση που είχε γι' αυτόν και την εκλογή του: «Εχρήν μὲν ἡμᾶς σιωπήσαι, ὡ τέκνον Επιφάνιε. Γίνομαι δε ἄφρων αὐτός μοι τὴν ζήτησιν ποιησάμενος. Των γάρ Πατέρων συναχθέντων ὧδε, ἀπεδώκασιν τῷ Θεῷ ἐπὶ μηνύσει τοῦ επισκόπου. Καμοὶ πόνον ἐπέφερον πάντες οὗτοι λέγοντες πρὸς με τὸν ἀμαρτωλόν. Εὐχου προθύμως καὶ ἀποκαλυφθήσεταί σοι.

Εμοῦ δε εαυτὸν καθείρξαντος ἐν ὀσπιτίῳ, παρεκάλουν τὸν Σωτήρα περὶ τοιοῦτου· ἀστραπή δε ἔλλαμψεν ἐν τῷ κελλίῳ· ἤκουσα δε καὶ φωνὴν διδομένην πρὸς με τὸν ἀμαρτωλόν: Πάππε, Πάππε, φησὶν, ἀκουε. Εγὼ δε ἔμφοβος γενόμενος εἶπον. Τί ἐπιτρέπει ὁ Κύριός μου; εἶπεν δε πρὸς με μετ' εὐμενίας. Ἀνάστα, παράλαβε μετὰ σεαυτοῦ ἓνα τῶν διακόνων, καὶ ἐπικάτελθε ἐν τῷ ἐμπορίῳ. Καὶ ἰδοὺ δὴ μοναχὸς ἐκεῖ παρὰ τῷ πράτῃ ὠνεῖται σταφυλὰς. Δύο μοναχοὺς ἔχει μεθ' εαυτοῦ, Ἐλισσαίου τὴν κεφαλὴν τὸ ἐκτύπωμα, τούτον χειροτόνησον εἰς ἐπίσκοπον. Ἀλλὰ μὴ ἀναγγείλῃς αὐτῷ, μήποτε ἀποδράσῃ. Τὸ δε ὄνομα αὐτοῦ καλεῖται Επιφάνιος. Γέγονα ἄφρων, τέκνον. Αὐτὸς με ἠνάγκασας. Βλέπε τι ποιεῖς καὶ πρόσεχε σεαυτῷ. Εγὼ γάρ ἀπεστάλην ὁ ὠφείλα ποιῆσαι ἐποίησα. Ἀθῶος εἰμι. Σύ ὅψη ἐπὶ πάσι τούτοις. Ἀκούσας δε τὰυτά Επιφάνιος ἐπέσεν ἐπὶ πρόσωπον καὶ προσεκύνησεν Πάππον εἰπὼν. Μὴ ὀργίζου, Πάτερ, φησὶν, ἀμαρτωλὸς ἄνθρωπός εἰμι, καὶ οὐκ ἐπαρκῶ πρὸς τὸ μέτρον τῆς ἱερωσύνης, καὶ προσκυνήσας πάντας προετρέπετο αὐτοὺς ἐπὶ τὸ ἄριστον. Καὶ ἀριστησάντων αὐτῶν (πάντων τῶν Πατέρων) ἐπορεύθησαν ἕκαστος ἐν τῇ αὐτοῦ Ἐκκλησίᾳ» (34-35).

Στο «Βίον καὶ πολιτείαν τοῦ ἐν ἀγίοις καὶ θαυματουργοῦ πατρός ἡμῶν Δημητριάνου επισκόπου Χυτρίδων, μίας τῶν ὑπὸ τὴν Κυπρίων νήσον» που ἐγίνε

επίσκοπος Χυτρών τον 9ο αιώνα, αναφέρονται τα εξής σχετικά με την αγιότητα του οσίου Πάππου: «Εν τη πόλει (των Χυτρών) εν η προ πολλών Πάππος τε και Αθανάσιος, οίτω της φύσεως συνδέσμω ως τω του πνεύματος συνδεόμενοι και μεγάλων αυτουργοί θαυμάτων γενόμενοι, κατά διαδοχήν την καθέδραν εδέξαντο».

Ο χρονογράφος της Κύπρου, του 15ου αιώνα, Λεόντιος Μαχαιράς στο «Χρονικόν» του όταν καταγράφει τις 14 επισκοπές πριν τη Φραγκοκρατία, αναφέρει: «Δημητριάδου, Πάππου, Αθανασίου, Ευσταθίου, Νικήτα επισκόπου Κυθηραίων» και αποτελεί ακόμη μια ύστερη μαρτυρία για τον Όσιο.

Πότε τελείται η μνήμη του;

Στο Συναξαριστή την 3η του μηνός Ιουνίου αναφέρεται η μνήμη οσίου με το όνομα Πάππος: «Ο Όσιος Πάππος εν ειρήνη τελειούται. Και ακολουθούν οι στίχοι: Τέθνηκε Πάππος, ουχί πάππος εγγόνων, πατήρ δε μάλλον αρετών θυγατέρων». Δεν υπάρχει όμως κανένα υπόμνημα. Ο δόκιμος συγγραφέας αγιολογικών κειμένων Μητρ. πρώην Λεοντοπόλεως Σωφρόνιος Ευστρατιάδης στο έργο του «Αγιολόγιον της Ορθοδόξου Εκκλησίας» (1935) σημειώνει: «Είναι άρα γε ούτος ο επίσκοπος Χύτρων της Κύπρου ο χειροτονήσας τον άγιον Επιφάνιον επίσκοπον Κύπρου;». Στη συνέχεια μας παραθέτει την πληροφορία πως στον Σιναϊτικόν Κώδικα 140 αναφέρεται κατά την 24η Οκτωβρίου μνήμη: «Πάππου επισκόπου Σκύθρου της Κύπρου».

Το πιθανότερο φαίνεται πως στην αντιγραφή του Κώδικα το «Χύτρων – Κύθρων» έγινε «Σκύθρου», εφόσον δεν υπάρχει γνωστή επισκοπή στην Κύπρο με τέτοιο όνομα. Πολύ νεώτερα αγιολογικά κείμενα έχουν την 24η Οκτωβρίου ως ημέρα μνήμης του Οσίου.

Τέλος να αναφέρουμε και την εξής σημαντική πληροφορία: ο ιστοριοδίφης Νέαρχος Κληρίδης (1892-1969) στο βιβλίο του «Χωριά της Κύπρου» γράφοντας για το χωριό της επ. Αμμοχώστου Άγιος Σέργιος (βρίσκεται πολύ κοντά στην τουρκοκρατούμενη σήμερα αρχαία Σαλαμίνα) παραθέτει πως «Κοντά στον Αγ. Σέργιο είναι μια τοποθεσία με το όνομα Αγ. Πάππος. Στα χρόνια της Φραγκοκρατίας ήταν εκεί χωριό και πολιούχος του χωριού ήταν ο αγ. Πάππος, ο οποίος ήταν επίσκοπος στους Χύτρους...». Και ο Ν. Γ. Κυριαζής (1877-1956) στο βιβλίο του «Τα χωριά της Κύπρου» σημειώνει πως σε χάρτες και χειρόγραφα της Φραγκοκρατίας, τα οποία ονομάζει, υπήρχε χωριό με το όνομα άης Πάππος (Αγ. Πάππος), ενώ «Σήμερα (1952), είναι τοποθεσία μεταξύ αγίου Σεργίου και Παραδείσι... Από το 1915 είναι γή Χαλίτικη, άης Πάππος».

Πηγή: «Ορθόδοξη Μαρτυρία», σελ. 14-16, τ. 109 Άνοιξη - Καλοκαίρι 2016, έκδοση Παγκυπρίου Συλλόγου Ορθοδόξου Παραδόσεως «οι φίλοι του Αγίου Όρους».